

Dgs

'Historier fra 8220 – medejerskabs til historien med afsæt i nærområdets egne fortællinger'

Fortællinger fra Gellerup/Toveshøj

September 2012- november 2013

Indhold

Introduktion	5
Afgivelse af retten til at bestemme fortællingens indhold	6
Aktiviteter	7
'Fortæl din egen fortælling' - at tænke proces og produkt.....	7
Deltagernes udsagn: Fortæl din egen fortælling	8
Summa summarum: Fortæl din egen historie	9
Bydelsmødrene	9
Udsagn fra deltagerne.....	13
Summa summarum: Bydelsmødrene	14
Helhedsplan	15
Børn	15
Unge og voksne.....	17
Deltagernes udsagn: Helhedsplanen	18
Summa Summarum: Helhedsplanen	19
Fortællestafet	20
Summa summarum: fortællestafet	21
Fortællearrangementer og -aktiviteter	21
Fortælledage i Foreningernes hus	21
Børn	22
Voksne og unge.....	22
Gelledag og åbent museum	22
Maleværkssted	23
Deltagernes udsagn	24
Summa summarum: Gelledage, åbent museum, maleværksted	25
Åbne museumsdage – et åbent museum.....	26

Frivillighed.....	27
Case: Museumsinspektøren Omar	27
Case: lokalkunsteren Aysha.....	28
Øvrige andre frivillige.....	29
Summa summarum: frivillige	29
Post-it-væg.....	29
Summa summarum: Post-it-væg.....	36
Lån et kamera	37
Summa summarum: lån et kamera	37
Giv os en fortælling	37
En case: Håndbryggerlauget.....	38
En case: Film om Gellerup/Toveshøj	38
Summa summarum: Giv os en fortælling.....	39
Ti billeder om dit liv	39
Summa summarum: ti billeder om dit liv	40
Om at gemme fortællinger til eftertiden og fortælle egen historie.	41
Deltagernes udsagn	41
Om at fortælle egen historie	41
Deltagernes udsagn	41
'Gellerup er guld værd'	42
Erfaringer	43
At etablere relevans.....	43
Lyst til deltagelse kontra ansættelse	44
Dialog.....	45
Vidensdeling – og udveksling	45
Sparring og vidensdeling med andre museer	45

Møderne gav anledning til snak om praktiske forhold omkring, hvordan et projekt, der rykker udover kulturinstitutionen kan udforme sig. Nogle havde mange erfaringer og andre færre. Det var projektets erfaring, at andre projekter var interesserede i projektets tilgang til at arbejde inkluderende og brugerinddragende.	46
Lokalt samarbejde.....	46
Foreningernes Hus	46
Input til Helhedsplanen	47
Praktiske forhold og overvejelser.....	47
Administration og løbende udvikling.....	47
Log	47
Feltobservationsbeskrivelser.....	48
Statusrapport.....	48
Metode – keep it simple	48
Tilrettelæggelsen af workshops	48
PR og netværk.....	49
Forplejning.....	49
Fastholdelse	50
Den personlige kontakt	51
Overvejelser	51
Inklusion og eksklusion	51
Den Gamle By og outreach.....	52
Den Gamle By og In-reach.....	53
Brugerinddragelse og ejerskab.....	53
Museer skal være for alle	54
Afrunding af Historier fra 8220/Fortællinger fra Gellerup/Toveshøj	54
Nye tiltag: Gellerup in Charge	56

Introduktion

Den Gamle By rykkede ud i Gellerup/Toveshøj i efteråret 2012 for at søsætte projektet: 'Historier fra 8220 – medejerskabs til historien med afsæt i nærområdets egne fortællinger'¹. Området var udvalgt, da det de næste mange år skal gennemgå store fysiske forandringer som led af en helhedsplan. Livet i dag i bydelen ønskedes derfor dokumenteret igennem beboernes egne fortællinger om hverdagslivet i området.

I følgende rapport vil først blive redegjort for aktiviteterne og den række workshops, der har fundet sted under projektet, overvejelserne omkring disse, deltagernes oplevelser og en kort opsummering efter hver aktivitet, hvor der diskuteres kort, hvordan aktiviteten gav læring, om den 'virkede' efter hensigten.

Den andel af rapporten ser på de erfaringer og udfordringer projektet har haft, men også på mere praktiske forhold. Der gives anbefalinger til/inspiration til, hvordan andre lignende projekter kan gribe deres projekt an. Afslutningsvis diskuteres, hvordan projekter som 'Historier fra 8220' kan give læring, give mening samt, hvordan projektet 'Historier fra 8220' har udviklet sig til at blive til 'Gellerup in Charge', som i endnu højere grad lægger historiefortællingen over i beboernes hænder.

Først undersøges projektets arbejdspræmisser, 1) at DGB afgiver deres position som bedre-vidende om beboernes oplevelse af deres liv, og hvad der giver mening i deres liv. Museet har derfor forsøgt at afgive retten til at bestemme fortællingernes indhold og 2) at skabe et rum, hvor det er muligt at udtrykke sig.

¹ Projektet blev også kaldt Fortællinger fra Gellerup/Toveshøj.

Afgivelse af retten til at bestemme fortællingens indhold

Målet med projektet var at skabe et lokalhistorisk museumsprojekt, der arbejdede brugerinddragende, og som indsamlede fortællinger på et lokalområdes befolknings præmisser. Indsamlingen af fortællinger skulle ikke være fastlåst af en bestemt form eller et bestemt indhold men være undersøgende i forhold til; hvordan gav museumsaktivitet mening og var relevant for beboerne i området. Det var blandt andet med disse overvejelser, at Den Gamle By rykkede til bydelen Gellerup med Gellerup Museum som base².

Der skulle gives frie rammer for en fortælling om livet i Gellerup/Toveshøj. Alle former og alle typer indhold havde derfor sin berettigelse og relevans. Derfor var medarbejderens rolle i Gellerup-projektet primært faciliterende i forhold til at berette om livet. Faciliteringen er en måde at give deltagerne styring med indholdet. Ved fastlagte workshops har faciliteringen derfor givet mulighed for at tilføje indhold til en form. Ved andre aktiviteter har deltageren både kunne definere form og indhold.

Ved at lade deltagerne selv definere, hvad de synes gav mening for dem, og det, som de synes var relevant, har ikke kun givet dem en stemme lokalhistorisk, men har også givet et godt samtidsbillede. Udover det har deres fortællinger vist os som museum, hvad der rører sig i deres liv og at de udmærket godt kan fortælle om deres liv – hvis vi tilbyder og samskaber et rum med dem, hvor det er muligt at fortælle på de præmisser og udfordringer, som rummet har.

Nedenfor præsenteres eksempler på arbejdsmetode og museets læring. Der redegøres for, hvordan aktiviteterne tog sig ud, overvejelserne bag disse

² Den Gamle By og Gellerup Museum har samarbejdet tæt under hele projektet.

aktiviteter, deltagernes erfaringer og oplevelser. Afslutningsvis efter hver aktivitet opsummeres kort.

Aktiviteter

Der har været en lang række af aktiviteter og workshops i forbindelse med projektet. Nogle har DGB selv afviklet i Gellerup. Andre er afviklet i fællesskab med andre aktører.

'Fortæl din egen fortælling' - at tænke proces og produkt

I starten af DGBs tilstedeværelse i Gellerup inviterede DGB til fortælleaftner på Gellerup Museum. Målet med disse var at give deltagerne mulighed for at koble en fortælling med en genstand. Det var for at give en forståelse af, at en fortælling kan være mange ting. Workshoppen var derfor en måde at fokusere på processen bag produktet, altså hvad ligger til grund for en genstand, og for at den bliver en fortælling.

Der var åben invitation til workshoppen, dvs. alle interesserede var indbudte og kunne deltage. Workshoppen kørte over tre gange. Det var i starten af projektforsløbet, derfor var netværket ikke var ret stort. Der kom mellem 3-5 deltagere pr. gang. Deltagernes alder var 16+, og de var primært i 30'erne. Flere af deltagerne deltog alle gange. Det var dog kun unge arabiske kvinder samt danske mænd og kvinder, der deltog. En enkelt deltager kom indefra byen og havde læst om projektet på nettet. Deltageren var en etnisk dansk kvinde.

Deltagerne kunne tage en genstand med og fortælle en fortælling ud fra den. Jeg havde fået Ann-Sofie Christensen, projektkoordinator på Sigrids Stue³, til at facilitere workshoppen. Hun startede derfor ud med en fortælling om yum-yum⁴. Andre fortællinger var f.eks. bygget op omkring en sten, et maleri og et foto.

Fortællingerne var meget forskellige, men de tog alle udgangspunkt i livet i Gellerup/Toveshøj. Genstandene gav anledning til snak og diskussion om livet i Gellerup. Der var snak om livsstil og religion. De, der havde lyst og mod på det, kunne sende deres fortælling til mig. Det var der flere, som gjorde.

Deltagernes udsagn: Fortæl din egen fortælling

'Jeg elsker at høre historier og høre om andres oplevelser, så for mig var det fedt nok' - Kvinde, 16 år

Det er fedt [at gemme fortællingerne til eftertiden]. Jeg kan godt lide tidspasler og tidsmaskiner, så ja, det er fedt'.

'Personligt har jeg haft stor glæde af at 'genopleve' historierne gennem fortællinger – skriftlige såvel som mundtlige'

'Jeg har været med til både fortælleaften og til at sende materiale, og det har jeg gjort, fordi jeg kan lide at fortælle'.

³ Lokalt kunsttilbud

⁴ Instant nudelsuppe

Summa summarum: Fortæl din egen historie

Fortælleaftenerne var interessante, og der opstod hurtigt en god stemning omkring fortællingerne. Det var en simpel øvelse som hurtigt demonstrerede sammenhængen mellem en genstand og en fortælling. Der opstod under workshops et rum for dialog omkring fortællingen om livet i området og omkring gelleruppernes forskellighed og ligheder. Deltagerne havde gode personlige oplevelser men også i fællesskabet.

Der opstod et dialogisk rum, hvor personer, der ellers ikke omgikkes hinanden, fik mulighed for at snakke om deres meget forskellige liv i det samme område. De tilhørte samme geografiske område, men levede vidt forskellige liv. Deltagernes genstande lagde derfor op til diskussion og refleksion over livet i området. De snakkede om religion og forskellige livsmønstre, som der ellers måske kan mangle rum for. Fortælleaftnerne blev derfor også rum at tale om emner, der ellers ikke er mulighed for ansigt-til-ansigt.

Flere af deltagerne har været aktive i projektet siden, både som deltagere til aktiviteter og som frivillige.

Bydelsmødrene

Bydelsmødrene er en gruppe af lokale mødre, der undervises i forskellige samfundsforhold og blandt andet igennem undervisning og ture til institutioner gives praktisk kunnen til at kunne navigere i det danske samfund. De skal herefter kunne guide og hjælpe andre lokale mødre med de udfordringer, de møder i deres hverdag. Projektet med Bydelsmødrene kører også andre steder i Danmark.

Projektet forelagde ideen om et samarbejde mellem projektet og Bydelsmødrene. Bibliotekar ved Gellerup Bibliotek, Lone Hedelund som også er projektleder for Bydelsmødrene, tog imod.

Til at starte med havde vi planlagt en workshop. Det skulle være en simpel øvelse, der kunne demonstrere noget om kvindernes hverdag og bevægelse i området. Workshoppen handlede om, hvordan kvinderne brugte det fysiske rum i Gellerup, hvor de handlede, hvor deres børn blev passet, hvor de boede etc.

Jeg havde medbragt nogle store kort over området, som kvinderne skulle udfylde med deres daglige gøremål og de steder, de benyttede i løbet af en dag, og hvad de foretog sig der.

Der var 4 grupper af 3-4 personer i hver. De gik til opgaven med stor interesse. Vi startede med at lave små lister over hverdagens gøremål, som så skulle tegnes ind. Kortet voldte problemer. Vi stod derfor sammen og læste kortene, da de var svære at læse for deltagerne. Arkivar, Vibeke Harsberg, fra lokalarkivet tilbød også sin hjælp med at læse kortene. Der var latter og snak på somalisk hen over kortene. Der blev skrevet og diskuteret. Nogle havde meget svært ved at stave, og så hjalp vi hinanden med det også.

Efter at have afsluttet workshoppen spurgte jeg dem, hvad de syntes om øvelsen. De syntes, at det havde været interessant. En kvinde brød ind og sagde: 'Nu har du lært af os, nu skal vi lære af dig!'. Flere nævnte, at de gerne ville på Gellerup Museum og i Den Gamle By. Det blev startskuddet til et videre samarbejde med kvinderne. Her valgte jeg at gribe bolden, de ville lære mere af os. Derfor bestræbte jeg mig på at fortsætte samarbejdet, hvorfor jeg kontaktede Lone Hedelund, som syntes om ideen. Vi besluttede at fortsætte samarbejdet.

På billedet ses to bydelsmødre, der viser kortet frem, som de har arbejdet med.

Kort efter inviterede jeg Bydelsmødrene til Gellerup Museum, hvor Helle Hansen, i Brabrand Boligforening, medlem af Gellerups Museums Venners bestyrelse, var inviteret til at fortælle om området, og hvordan Gellerupparken var opstået og tankerne bag Gellerupplanen.

Vi så ligeledes en dokumentar fra 1970'erne om Gellerup og opførelsen af Gellerup/Toveshøj.

Kvinderne var generelt overraskede over, hvordan Gellerupparken var blevet bygget, og en kvinde lagde op til en diskussion om, hvorfor området havde ændret sig i den retning, det havde. Hun var tydeligt overrasket og chokeret

over, hvad Gellerup var tænkt som og hvad det var i dag. Hvad havde skabt denne situation? Spurgte hun. Oplevelsen med snakken og filmen skabte refleksion og samtale omkring deres lokale område, og de forandringer det havde gennemgået over tid.

Som afslutning af dagen kunne de kvinder, der havde lyst, byde ind på et ord om Gellerup på post-it-væggen⁵. Denne lille øvelse var designet til at få besøgende på Gellerup Museum, til at overveje deres holdning til området.

Oplæggene, dokumentarfilmen og diskussionen var en inspiration til diskussion og refleksion over området og deres liv der. Om danskere og udlændinge.

Den følgende undervisningsgang gik turen til DGB. Udgangspunktet for dagen for at se et ældre dansk hjem, og hvordan danskerne boede i 1950'erne.

Fokus på hjemmet gav god mening for bydelsmødrene; de fleste af dem var hjemmegående. De kom fra en kontekst med betydelig opdeling mellem kønnene i forskellige sfærer.

Ved ankomst blev Bydelsmødrene opdelt i to grupper. De ene gik med Lone Hedelund og den anden med Agnete Amlund, museumsinspektør i Den Gamle By.

Bydelsmødrene blev opfordret til at tage billeder af de ting, de syntes på en eller anden måde fortalte en god historie, som vakte tanker eller som de studsede over. De, der ønskede, fik udleveret et kamera. Nogle brugte deres mobil til at tage billeder af de genstande, de syntes, var spændende eller interessante⁶.

⁵ Beskrives senere.

⁶ Dette giver anledning til at arbejde mere målrettet med nye brugergrupper i projektet 'Gellerup in Charge'.

Agnete Amlund og Lone Hedelund fortalte hver gruppe om livet i boligen, hvordan kvindernes dag var. Kvinderne syntes, at den pæne stue, soveværelset og køkkenet var yderst interessante. Den pæne stue ville de alle have, for de syntes, at den var smuk. De snakkede om, hvordan børn og voksne sov sammen i samme rum i det danske hjem. For de somaliske kvinder var daglige indkøb og issskabe, der skulle tømmes også del af deres hverdag i Somalia⁷. Der opstod dermed nogle forbindelser mellem det de så og deres egen livserfaringer. De gik ligeledes rundt i den nye bydel og især radioforretningen startede også en snak om penge og om hvorvidt Danmark altid havde været rigt. Priserne var meget høje, syntes de.

De oplevede derfor at dele af udstillingerne gav mulighed for at reflektere over, hvad Danmark er for et land, landets udvikling. Lejligheden fra 1950'erne skabte erindring og forundring.

Kontakten med Bydelismødrene har været en succes, og vi har fortsat vores arbejde med dem. Flere af mødrene har været forbi Gellerup Museum til andre workshops og har haft deres børn med. De har ligeledes lavet mad på Gellerup Museum på eget initiativ. De skal være med til at afvikle åbningen af en udstilling om Gellerup på Gellerup Bibliotek i september 2013 og stod for receptionen.

Udsagn fra deltagerne

Der er udført små evaluerende samtaler med tre af kvinderne, der har deltaget i forløbet.

'Vi så ting fra gamle dage, det var sjovt.'

⁷ Sæt nogle billeder ind.

Dgs

'Det er godt, at Gellerup har et museum, det var dejligt at se, hvordan Gellerup så ud i gamle dage, hvordan Gellerup startede.'

[at tegne kort] 'en god måde at fortælle historier på.'

'Det var sjovt i Den Gamle By, fordi der var gammel elektronik, tingene var dyre dengang. Det er meget anderledes end nu'.

'Jeg viste billederne til mine børn. De synes, det var dyrt. De så gamle fjernsyn etc.'

[deltog for]' at lære mere, få bedre info, vide mere om mennesker og for at kunne give viden videre'

Summa summarum: Bydelsmødrene

Forløbet med Bydelsmødrene har på mange måder været en stor succes.

Bydelsmødrene var personer, der gennemgik et uddannelsesforløb for at blive Bydelsmødre. Den workshop, DGB afholdt, var del af dette forløb. Forløbet blev forlænget efter kvindernes eget ønske.

De har kunnet fortælle deres børn og andre om deres oplevelser og hvilket område de boede i. De har været glade for forløbet og har følt, at de har lært noget.

Efter uddannelsesforløbet har der været en tæt forbindelse mellem projektet og en gruppe af bydelsmødrene. De har taget projektet til sig og har benyttet tilbuddene efterfølgende. De har ligeledes gerne ville bidrage på forskellig vis. De har også opfordret os til, at vi altid kan kontakte dem, hvis vi skal have hjælp med noget.

Dgs

En gruppe af bydelsmødrene har taget ejerskab og er aktive i projektet. De har ligeledes blåstemplet projektet ved at lade deres børn deltage i en museumsklub, som Gellerup Museum og DGB er sammen om, og hverve andre til det.

Helhedsplan

Gellerup skal som nævnt gennemgå en del fysiske forandringer de kommende år. Det er et forhold, der optager både børn, unge og voksne.

Beboerne i området klagede over ikke at vide, hvad der skulle ske. De gav udtryk for, at de følte en vis frustration over Helhedsplanen, og at de ikke vidste, hvordan det ville påvirke dem og livet i området i fremtiden.

Det var derfor oplagt at fokusere på Helhedsplanen igennem museets aktiviteter og workshops.

Forløbet omkring helhedsplanen foregik over tid. Materialet tog form, som vi prøvede os frem. På den måde indsamledes forskellige typer info om helhedsplanen. Nedenfor redegøres for forløbet med børn og derefter med unge/voksne.

Børn

Forløbet omkring helhedsplanen startede med, at nogle børn og jeg snakkede om de forandringer, de ønskede i området. Vi blev enige om at skrive det ned. Herefter publicerede vi det på FB.

Nogen tid efter kom en gruppe børn igen. De spurgte til, om vi havde nogle aktiviteter, de kunne deltage i. De blev enige med Raida, der var ansat i løntilskud som projektassistent, om, at de sammen tegnede det, som de ønskede for Gellerup. Sammen lavede de nogle kort.

Gruppen af store børn delte sig i to. En drenge- og en pigegruppe. De fik til opgave at tegne deres egne kort over Gellerup, og det, de ønskede, skulle ske for området i fremtiden. Øvelsen var imidlertid svær, fordi de skulle tegne egne kort samt tegne de ændringer, de ønskede for området. Drengene blev assisteret af Raida, mens pigerne arbejdede med opgaven selv.

Drengene blev optaget af det, og de brugte lang tid på at få deres kort, som de ønskede det. Det forekom, at drengene syntes, at det var sjovt at tegne bygningerne. De diskuterede, hvor der skulle være forskellige aktiviteter, og hvad de skulle være. Pigerne syntes, at opgaven tog lang tid og var besværlig. De standsede derfor, før de var færdige.

Drengene kom flere gange tilbage for at se deres kort, der var blevet hængt op på Gellerup Museum. De kom også og viste det frem til deres venner. Drengene var stolte af deres arbejde og viste det gerne frem.

Efter disse sessioner på Gellerup Museum fik projektet i forbindelse med nogle fortælleevents produceret nogle store kort over Gellerup/Toveshøj. På kortet var fjernet de bygninger, Nordgårdsskolen og blokkene på Bentesvej, som er planlagt fjernet de kommende år. På den måde kunne de udfylde kortene med de ønsker de måtte have for Gellerup for fremtiden.

Unge og voksne

Voksne og unge havde også mulighed for at give deres holdninger til kende om deres ønsker livet i Gellerup.

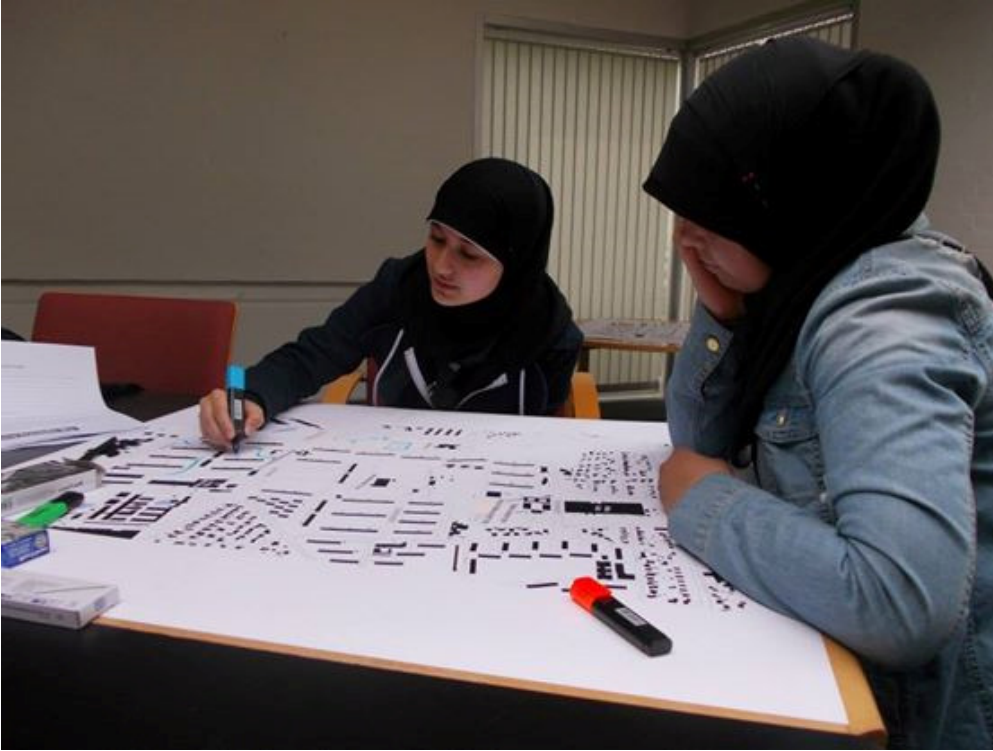
Der blev sammen med Brabrand-Årslev Lokalhistoriske Arkiv, Sigrids Stue og andre lokale aktører afholdt en række fortælle-dage, hvor formålet blandt andet var at skabe dialog med beboerne i området om det, der optog dem i deres hverdag og skabe rum for at fortælle historier.

Til fortælledagene var forskellige workshops, en af dem var en Helhedsplan-workshop, hvor det var muligt at tegne ideer ind på et kort.

Der endte med at blive udfyldt 6-7 kort, hvor der var været mellem 2-5 personer til hvert kort. Det var interessant at se, hvordan der kom grupper af unge kvinder, der satte sig ned og var interesserede i at definere det offentlige rum. Diskussioner om byrum, køn og alder opstod, eks. ønskede de flere og mere kønsopdelte rum. Et fitnesscenter, der kun skulle være for kvinder. De mere opdelte rum ville give større bevægelsesfrihed for flere af dem, da nogle af dem ikke måtte bevæge sig ret meget udenfor Gellerup⁸. Flere grupper brugte rigtig længe på at snakke om kortene og forhandle, hvordan og hvorledes hvilket skulle være hvor. Som kortene blev færdige, blev de hængt op, så andre kunne se og snakke om det.

I denne workshop fik de deltagende mulighed for at fortælle om, hvad de ønskede for fremtiden, men de fortalte også, hvad der er vigtigt for dem som deltagere i dag.

⁸ En konkret problemstilling, som også gjorde sig gældende for en frivillig pige, der hjalp på museet indimellem.

På billedet ses to unge kvinder, der diskuterer og arbejder med deres drømme for Gellerup i fremtiden. De snakker og skriver deres drømme ind på Gellerupkortet.

Deltagernes udsagn: Helhedsplanen

'Det var fedt og sjovt, at vi måtte skrive/tegne frit, hvad vi ville'

'Jeg håber, at det rent faktisk sker/bliver en realitet'

'Det er godt at arbejde med Den Gamle By'.

Summa Summarum: Helhedsplanen

Måden at gribe dokumentationsarbejdet omkring Helhedsplanen an på, gav beboerne mulighed for frit at kunne udtrykke ønsker for hvad de ønskede for deres lokalområde. Der var ikke 10-15 ting de kunne vælge mellem, som kunne ske. Det var helt frit. Alt efter alder var der forskellige overvejelser. Børnene fokuserede meget på områder med aktiviteter, mens de voksne fokuserede på områder i det offentlige rum hvor de kunne være sammen med deres familier

Der var en del deltagere. De deltog over tid. Igen var det primært deltagere med arabisk baggrund, der deltog.

I september samledes materialet fra Helhedsplan-workshopperne, og noget af dette blev til del af udstilling om Gellerup/Toveshøj. Materialet gav et godt indblik i drømmene og de problemstillinger, som beboerne oplevede i forhold til Helhedsplanen. Dette materiale blev ligeledes overdraget til stadsarkitekten på hans anmodning.

Workshoppene om Helhedsplanen blev et sted at udtrykke sine ønsker for fremtiden. Siden de workshops som kommunen har indbudt til, primært har været 'Tordenskjolds soldater' og folk ude fra, har de helt almindelige, ikke-politisk engagerede beboere ikke haft et sted at blive hørt. Her blev projektet et 'sikkert' sted at udtrykke sig omkring sin frustration og ønsker. Det blev også en fortælling for eftertiden om, hvad der var vigtigt for beboerne, hvad de tænker på, og hvad der påvirker deres hverdag.

Fortællestafet

I starten af projektet var formuleret forskellige mulige tilgange til indsamlingen af fortællinger fra 8220. Herunder en fortællestafet. Den skulle afvikles således, at nogle lokale beboere indkredsede forskellige emner, som de synes, var spændende at få belyst i forhold til Gellerup før.

Der mødte fire op til første workshop. Her var en frivillig Hanne Bill, coach⁹, tilknyttet. Hun skulle lære dem lidt om interviewteknik, og hvordan et spørgsmål skulle opbygges.

Det gik fint med at afgrænse nogle emner for samtaler med mulige informanter. Dels fordi to af deltagerne allerede var borgerjournaliser, og dels fordi deltagerne var interesserede.

Emnerne, de fik afgrænset, er som følger:

Fremtidsdrømme

Social armod

Arbejdsløshed

Byen i byen – lukket samfund

Familieaktiviteter – hvad sker der i hjemmet

Kønsmønstre – hvad er det folk har så travlt med altid?

Deltagerne skulle nu indsamle fortællinger ved at tage kontakt til personer i området, som havde boet der længe i området længe. Disse interviewede personer skulle så interviewe en mere og sådan skulle det fortsætte. Kun en af de deltagende fik faktisk interviewet en kvinde, der havde boet i området de

⁹ Hun har tidligere været tilknyttet livsværkstederne i City Vest.

sidste 40 år. Der blev afholdt en workshop mere, men der var ikke tilslutning. Fortællestafetten blev derfor afsluttet.

Summa summarum: fortællestafet

Denne aktivitet var udtænkt som del af projektet, men aktiviteten gav ikke mening for beboerne, og den var derfor ikke gangbar. Vi lærte i særdeleshed ved de første workshops, som var udtænkt ved et skrivebord, at det var vigtigt at høre, hvad beboerne havde lyst til, og hvad der giver mening for dem.

Dette foregik i starten af projektet, hvor netværket ikke var stort. Havde fortællestafetten fundet sted senere i forløbet, havde der måske været tiltrukket flere interesserede deltagere.

Fortællearrangementer og -aktiviteter

Nedenfor præsenteres arrangementer med fokus på fortællingen. Især med fokus på aktiviteter for små og store børn.

Fortælledage i Foreningernes hus

DGB har over det sidste år været med til at planlægge og afholdt to fortælledage i Foreningernes Hus i Gellerup. Det er skabt i samarbejde med lokale aktører, eksempelvis Sigrids Stue, Brabrand-Aarslev Lokal historisk arkiv, Gellerup Bibliotek, opgang 2, Gellerup Bibliotek. Arrangementerne lå med flere måneders mellemrum. Fortælledagene skulle give mulighed for at give deltagerne en forståelse af, hvad en fortælling er, og hvordan de kunne fortælle deres egne fortællinger. Der var en masse forskellige aktiviteter og workshops.

Børn

Ved første fortælleevent var der et begrænset antal voksne deltagere. Deltagerne var primært under 16-17 år. Første event var dårligt besøgt. Der kom ca. 50 interesserede. Mange af disse var børn. Her uddeltes slikposer, kage og saft.

Børn kunne her fortælle deres fortællinger igennem tegning og ord. Der var nogle personer, der hjalp børnene med at skrive deres fortællinger ned, hvis der var behov for det. De hængte tegningerne og fortællingerne op. Der var en god stemning og mange af deltagerne var der hele dagen

Primært børn med arabisk baggrund i alderen 5-17 år deltog.

Der kom en lang række gode fortællinger ud af, som blev udstillet som del af den afsluttende udstilling på Gellerup Bibliotek: 'Gellerup er guld værd'. Det har løbende været muligt at deltage i workshops på museet, hvor der skulle tegnes og fortælles. Dette behandles senere.

Voksne og unge Anden fortælleevent, som havde mere målrettede aktiviteter for ældre deltagere, var overordnet ikke godt besøgt, men mange brugere i Foreningernes Hus fandt efter jeg præsenterede Helhedsplan workshoppen interessant. Se beskrivelsen om Helhedsplan.

Gelledag og åbent museum

Fortælledagene havde været godt besøgt af børn, derfor blev der planlagt en opfølgningsevent på Gellerup Museum, hvor børn kunne komme og deltage i forskellige workshops, og der havde efterspørgsels på en museumsdag blandt børnene. Denne opfølgningsevent blev kaldt Gelledag. På dette tidspunkt havde

DGBs projekt en betydelig gruppe børn og unge, der benyttede museet. På selve Gelledagen, kom der 25 børn forbi og deltog. Primært piger.

To af Bydelsmødrene meldte sig til at hjælpe til. De tog også deres børn med. Fortælleeventen på Gellerup Museum blev derfor en dag, hvor kvinderne lavede mad, børnene så film, snakkede om genstandene og hængte ud i sofahjørnet og snakkede. Det forløb over en eftermiddag.

Der har løbende også været andre aktiviteter, og åbent museum som trak børn og unge til. På den måde har Gellerup Museum fået en kernegruppe af børn og unge, der besøger museet. Der har været tegnedage, maledage, lockout-dage, museumsdage. Det har været vigtigt at give plads til alle børn også de, der måske har lidt ekstra energi.

I forbindelse med ferier er der også kommet børn forbi. De sidste uger af sommerferien kom der spontant børn og unge forbi, der ville hænge ud og hjælpe med forskellige ting. Nogle lavede forskellige aktiviteter som helhedsplanstegning, tegne, se film om Gellerup og hvordan er opstået, skrive fortællinger, tage billeder af området etc.

Maleværkssted

En ung pige kom en periode en del på museum. Hun hjalp med forskellige praktiske ting på museet. Hun deltog også i forskellige workshops dog kun på museet. Hun havde ikke været i Danmark længe, men var rigtig glad for at komme på museet. Hun snakkede meget med de andre børn, når hun var der. For hende virkede motivationen for at deltage som frivillig og som deltager ved workshops, at hun fik mulighed for socialt samvær.

Hun spurgte om hun måtte afholde et male-værksted, hvor andre børn kunne male 'deres' Gellerup.

Jeg købte lærreder ind, og hun og jeg inviterede børn til at komme og deltage. Hun sørgede blandt andet for, at maleriudstyr og lidt snacks blev sat frem. Workshoppene blev holdt af flere omgange. Der blev malet forskellige malerier på den måde. Malerierne blev udstillet på museet.

Den unge pige virkede glad for og stolt af resultatet. Museet gav her mulighed for dels at lade en ung pige prøve sig selv af og være stolt af sit arbejde og lade andre deltage og dels at give rum for, at pigen tog ejerskab. Pigen har fortsat været tilknyttet museet og kommer der regelmæssigt. Hun kom ligeledes som frivillig til åbningen af udstillingen på Gellerup Bibliotek og hjalp til.

Deltagernes udsagn

'Sjovt, fordi mange forskellige ting, eks. at kigge på tingene, skrive om Gellerup, tegne og male.' - Pige, 11 år

'Jeg ved nye ting, f.eks. hvordan somaliere, arabere og danskere bor. At vi laver sjove ting. Hvis jeg ikke vidste noget om, hvordan folk boede i Danmark, så forstår jeg det nu. Jeg har set, hvordan Gellerup blev bygget' - Pige, 11 år

'Jeg synes, [efter deltagelse] at tingene er pæne, og jeg har tænkt over, hvad børnene skriver og tegner' - Pige 11 år

'Jeg elsker at være her, det er sjovt. Jeg føler, folk bliver glade for lære nye ting' - Pige, 11 år

'Jeg synes, det er sjovt, for det er godt med familier og børn. Mine børn spørger stadig efter mere. Det er godt på museet' - Mor til børn, der deltog i workshops.

Summa summarum: Gelledage, åbent museum, maleværksted¹⁰

Børnene er nysgerrige på verden, og de syntes at gå på opdagelse i samlingerne og dele deres fortællinger var sjovt. Der var mange gode snakke om livet i Gellerup/Toveshøj, men også om livet i Gellerup før, og hvordan folk levede i dag og levede tidligere. Genstandene på museet og filmen gav anledning til mange snakke om livet nu og i gamle dage.

Ved at have fokus på børnene og de udtryksmåder, de er vant til at arbejde med, blev der givet mulighed for at dele sine fortællinger på forskellig vis.

Eksempelvis en unge pige fik også mulighed for at lave en workshop, der gav mening for hende og som også viste sig at appellere til andre børn i området. Måske netop fordi det var en jævnaldrende, der havde forestået workshoppen, gav den mening for andre børn.

Forældre og børn, der har deltaget, har udtrykt, at de syntes, at det var sjovt og spændende at deltage.

Samarbejdet med små og store børn har været kontinuerligt og det er dels i kraft af dette samt det gode samarbejde med Bydelsmødrene, som har muliggjort museumsklubben, som startede op november 2013 og som kører det næste år.

Der har desværre været et slip på samarbejdet med de små og større børn i sensommeren, som kan være svært at samle igen. Derfor er det vigtigt at være kontinuerlig i samarbejdet med børn, da de ellers hurtigt forsvinder som deltagere ved de forskellige workshops.

¹⁰ Hvad er læringen omkring børnene???

Åbne museumsdage - et åbent museum

Ugentligt, i nogle feriedage og under lock-out var Gellerup Museet åbent for at interesserede kunne kigge ind. Det varierede meget, hvor mange, der kom forbi. Nogle gange kom ingen og andre dage har været op til 17-18 spontane besøg til projektet. Det har især været store børn, der har benyttet dette tilbud, men også voksne.

Der er også kommet andre forbi i alle aldre, som ønskede at høre om projektet, eller som ville se vores miniudstilling.

Ved de åbne museumsdage var der også mulighed for at snakke om livet i området og om egne oplevelser. Disse samtaler blev ikke dokumenteret, da de havde en mere personlig karakter. De blev en måde at skabe et tillidsforhold til de personer, der benyttede museet meget.

Museet har været et socialt frirum. Det har især været store piger i teenageårene, der er kommet og snakket. De har mødtes og fået en snak.

Det åbne museum blev et sted, hvor brugerne kunne forme og bruge rummet uden 'regler' for, hvordan man skulle være i et museum. Man kunne sidde i udstillingen og drikke en kop kaffe, man kunne komme og snakke, hænge ud, være med sine venner og vise stedet frem, se dokumentarfilm, få en snak om samfundsforhold i Danmark over tid vs. egen situation og baggrund.

Det åbne museum var en måde at åbne for et rum, der måske for især mange af de unge brugere især, ikke gav meget mening i forvejen. Det var en måde at lade museumsrummets betydning være åbent for forhandling af mening, og hvordan det kan bruges. Ved at åbne for rummet, stilledes spørgsmålet også: hvad er et

museumsrum, hvordan skabes det, og hvordan kan et museumsrum bruges? Det åbne museum det betød også, at Gellerup Museum blev kendt i lokalområdet i en helt anden grad end tidligere.

Frivillighed

Deltagerne har deltaget frivilligt til workshops. Der har også været specifikke opgaver, der skulle løses eks. i forhold til at uddele brochurer og skabe dele til den afsluttende udstilling. Der er ligeledes startet et lokalt dokumentationslaug op, der skal dokumentere livet i området.

Case: Museumsinspektøren Omar

En stor dreng fra Gellerupparken kom en del på Gellerup Museum i foråret og henover sommeren. Han deltog sammen med andre børn til forskellige workshops og kiggede gerne forbi. Efter nogen tid begyndte han at kalde sig selv inspektør for museet. Han tog venner med og viste dem museet. Han viste det materialet frem til venner, som han havde lavet og fortalte om det. Han kom også på museet og lavede forskellige praktiske ting som at folde brochurer.

Han begyndte ret hurtigt også at snakke om, at der skulle åbnes en rigtig museumsklub. Derfor lagde han grundtanken for en museumsklub. Den er startet pr. november 2013.

I foråret 2013 før museumsklubben blev en realitet lavede jeg mindre aktiviteter om lokalområdet og vi gik eks. på vandring omkring Brabrand søen, hvor jeg fortalte om livet i området før. Det blev tydeligt igennem aktiviteterne, at børnene og de unge havde en interesse i deres lokale område, og hvad det havde været før, hvad det var i dag, men de havde også drømme for området i

fremtiden. Omar fik dog konceptualiseret det og udtrykt et ønske om en klub, hvor de kunne arbejde videre med forskellige kulturhistoriske perspektiver.

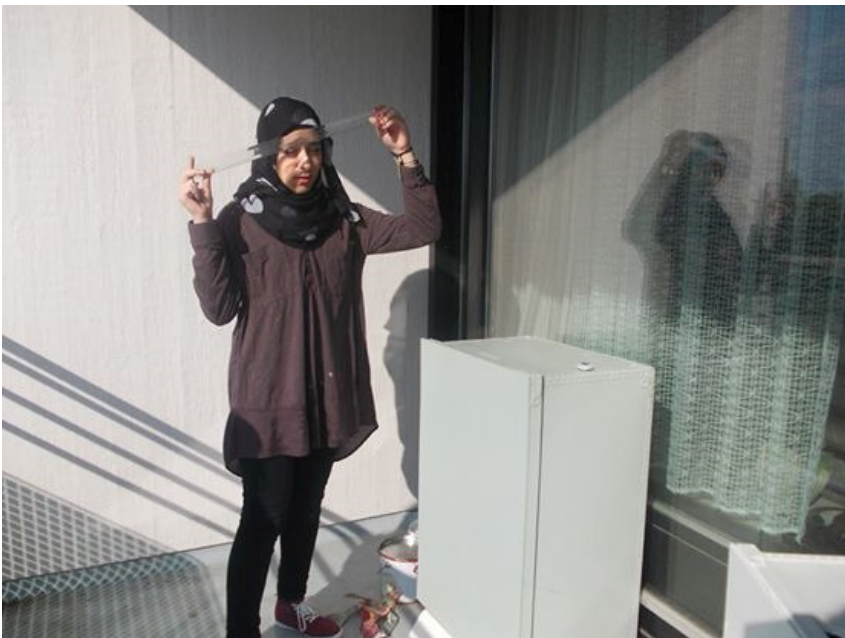
Case: lokalkunsteren Aysha

Aysha er en ung kvinde fra Gellerup. Hun er studerende. Hun har siden starten deltaget i forskellige workshops og er kommet forbi til en snak på museet.

Udover at hun har en tæt relation til projektet, har hun ligeledes været frivillig i projektet og løftet opgaver, der skulle ordnes i forbindelse med projektet.

Da udstillingen 'Gellerup er guld værd' skulle skabes, bød hun ind med at stå for en del af udstillingen. Hun skulle skabe nogle bokse, hvor folk kunne lægge deres svar på en konkurrence i.

Hun meldte sig ligeledes til dokumentationslauget, som udelukkende drives af frivillig kræfter.

På billedet er Aysha i gang med at designe og udsmykke nogle bokse til udstillingen 'Gellerup er guld værd'.

Øvrige andre frivillige

Der har været forskellige, der i større eller mindre grad har bidraget med en håndsækning, madlavning, runddeling af materiale, undervisning i interviewteknik etc.

Summa summarum: frivillige

Der har været frivillige, der har bidraget til projektet. De har haft forskellige motivationer for at deltage som frivillig. Nogle har taget en højere grad af ejerskab end andre, og nogle har deltaget mere end andre. Se diskussion om ejerskab og brugerinddragelse nedenfor.

Post-it-væg

Vi ønskede at der i projektet skulle være en måde for folk at deltage i projektet på uden, at det krævede meget af dem.

Der blev derfor skabt en væg, hvor alle, der havde lyst kunne bidrage med et ord eller en sætning om Gellerup/Toveshøj. De, som var fra området, havde en gul farve. De, der besøgte Gellerup/Toveshøj, kunne også deltage og havde en anden farve seddel end gul.

Væggen var en nem måde at deltage på. Observationer af folk, der valgte at deltage, viste, at folk snakkede sammen om ordet og andres ord, hvis der var flere, der havde valgt at nedskrive et ord. Nogle kunne ikke 'nøjes' med en post-it

og brugte flere. Ordene varierede meget, og gav et fint indblik i, hvilke tanker folk gør sig om Gellerup/Toveshøj.

At skrive et ord var en simpel og nem måde at deltage på. Hvis personen, der ønskede at deltage, ikke selv kunne/havde lyst til at skrive ordet, blev personen assisteret.

Ordene er foreløbig, som følger:

Ikke-gule sedler. Folk udefra skrev:

- Mangfoldighed
- Tjald
- Her bor ebbe
- Frihed og lys
- Sjov og spændende
- Yum yum og sharwarma
- Akdulech, Azam, Ebbe, Tilee
- Gæt hvem jeg er
- Spændende!
- Anderledes kultur
- Som livet på Erwin-familiens ranch – Der er gang i den!
- Gæstfrihed (kvinde, 21 år)
- Spændende (kvinde, 17 år)

Dgs

- Inspirerende! (kvinde, 26 år)
 - Gellerup er et spændende sted at bo :b (kvinde, 17 år)
 - Gæstfrihed fælleskab
 - Deprimerende! og farligt!
 - Smil (kvinde, 58 år)
 - Engagement (kvinde, 41 år)
 - Kulturel rigdom (kvinde, 41 år)
 - Mangfoldighed (kvinde, 41 år)
 - Venlighed
 - Dejlig atmosfære (kvinde, 17 år)
 - Hyggeligt
 - Mangfoldighed (pige, 17 år)
 - Hjem (kvinde, 17 år)
 - Fællesskab
 - Hyggeligt (kvinde, 16 år)
 - Hyggeligt (mand, 30 år)
 - Alla, Fidan, Katja, Luiza Langkær Gym elsker Gellerup (tegnat hjerte)
- One love!
- Jeg kommer fra Juelsminde. Jeg gad godt bo her (pige, 14 år)

Dgs

- Kontorfolk fra City Vest er de mest uvenlige mennesker nogen sinde (information er også sur)
- Boblende (kvinde, 48 år)
- jeg tror/synes at det er et godt og dejligt at bo (jeg tro godt at dejligt sted at bor)
- jeg tror det er et godt sted at bo
- ghetto
- Where Hiva + Mathis live ☒
 - • forskellighed ☒ (kvinde, 17 år)kommer fra et alt for kedeligt rækkehuskvarter, vil bo i Gellerup! ☒
 - kriminel familie ud af landet
 - grønne oaser (mand, 63 år)
 - smukke landskaber og lejligheder, men godt fællesskab (Pige, 11 år)
 - fjern 2 bygninger mere
 - dejligt område med et dårligt rygte (mand, 24 år)
 - lys og plads.dk
 - Orange
 - Fantastisk
 - Udsyn

- Positiv overraskelse (Kvinde, 16 år. Kvinde, 16 år. Kvinde, 17 år. Kvinde, 18 år.)

Gule sedler (Gellerupere/beboere fra Toveshøj)

- gør mig glad (Kvinde, 31 år)
- engagement (Kvinde, 62 år)
- gode samtaler (Kvinde, 29 år)
- Jafra (Dreng, 14 år)
- venlighed (kvinde, 11 år)
- kultur power
- Jeg synes, Gellerup er et godt sted
- Palæstina – Dk
- Et kraft center
- Kriminalitet
- Svært at beskrive, ukendte historier af mange slags (Kvinde, 35 år)
- Venner
- Hej nu beskriver jeg gellerup et sejt og sjovt sted
- Ghetto (Kvinde, 17 år)
- Robert, Ella, Karl, Jara
- Jeg synes, at det er et godt sted at bo

- Mangfoldighed og loyalitet
- Børn bærer din sofa for dig (Mand, 21 år)
- Store familier (Pige, 13 år).
- Sjovt sted (Pige, 9 år)
- Et sejt sted
- Venlighed (Kvinde, 35 år)
- Frihed!
- FDIF
- Et godt sted at bo?
- Awesome hardcore special
- Hej :)
- Super godt sted (Pige, 13 år)
- Vi elsker gellerupparken (Pige, 7 år)
- Fremgang (Kvinde)
- Liv (Mand, 20 år)
- Vi er mange der hilser på hverandre
- Samvær! Fighting for peace! Sharwarma # 1! 16 år I lille Gellerup (Kvinde, 16 år)
- Yum yum sharwarmas <3 speciel (Kvinde, 16 år)
- Jeg elsker (kvinde)

Dgs

- Folk holder dørene for én!
- Sharwarma + venner giver et godt liv (Kvinde, 16 år)
- Diverse kulture <3 (Kvinde, 16 år)
- Løgne om ghettoen
- Venlighed. Jeg elsker at bo her. Yum yum
- Sjovt sted
- Sara, lara, yara, mine piger
- Sharwarma tilbud
- Jeg kom for kage
- 'practice makes perfection'. Et lille samfund med kærlighed til mad og scooters.... og yeah baby Mama mia here we go again...
- Fred i verden
- City vest
- Fred i verden

*stop flygtninger til området

* 39 år her. Har mange venner fra alle kulturer (mand, 69 år)

* pizza. Sumaya (8 år).

* respect (Pige, 12 år)

* der er plads til alle plads.

* min barndom (Kvinde, 21 år).

Dgs

- * hodan. love you justin bieber.
- * gellerup skole. sumaya. (8 år).
- * sjovhed (pige, 12 år).
- * respekt for alle beboere her i Gellerup (Pige, 11 år).
- * holder samme lige meget hvad (Pige, 15 år)
- * i love Gellerup. sjovt. <3 gellerup
- * legende børn uden for mit vindue :)
- * bedste sted <3 (Pige, 15 år).
- * hjemme
- *lykke

Væggen blev brugt på Gellerup Museum, Gellerup Bibliotek, Foreningens Hus, Jalla:8-festivalen og en udstillingen 'Gellerup er Guld Værd' på Gellerup Bibliotek.

Summa summarum: Post-it-væg

Væggen blev et sted for forhandling af betydningen af, hvad er Gellerup/Toveshøj. Diskussioner ved væggen var en måde at skabe refleksion på over Gellerup/Toveshøj; hvad betød Gellerup for dem? Hvad betød det at andre skrev ord, der stred mod deres egen forståelse af Gellerup/Toveshøj. Det var nemt at deltage, hvorfor rigtig mange har deltaget med et ord.

Øvelsen lærte os og bekræftede os i at gøre deltagelsen enkel, så alle kunne være med.

Lån et kamera

Det har været muligt at låne et kamera i projektet. Flere store børn lånte et kamera og gik rundt med det. De tog eks. billeder af Nordgårdsskolen indefra. De tog billeder i lokal området. Nogle tog billeder ved private foretagender, andre af byrummet. Nogle lavede et miniprojekt sammen, hvor de tog billeder med Raida af folk i deres opgange. To større børn blev spurgt, om de ville dokumentere Gelleraps. Det ville de gerne.

Billederne var interessante for de viste, hvad der var børnenes blik. Børnene synes, at det var sjovt og en var så optaget af det, at hun altid havde sit eget kamera med sig.

Summa summarum: lån et kamera

Billederne var generelt dårlig kvalitet, fordi brugerne ikke var blevet guidet i at bruge kameraerne og få billederne skarpe og i vinkel. Dette blev startskuddet og inspirationen til at starte et dokumentationslaug, som har til opgave at dokumentere forandringerne i det fysiske rum i forbindelse med Helhedsplanen i Gellerup/Toveshøj.

Giv os en fortælling

Folk kunne komme med genstande og fortællinger. Nogle opsøgte jeg aktivt. Jeg ville fortælle folk om projektet og opfordre dem til at komme forbi. Denne del af projektet appellerede primært til personer med etnisk dansk baggrund. Der blev

indleveret livshistorier, fortællinger, genstande. Flere med ikke-dansk baggrund mente, at det var bedre vi søgte at låne genstande til udstillinger. Indsamlingen af genstande fra personer med ikke-dansk baggrund begrænsede sig derfor til en morter fra en somalisk kvinde og en fortælling om nogle genstande, der er taget billeder af.

En case: Håndbryggerlauget

Projektet havde kontaktet Håndbryggerlauget for at høre mere om, hvordan det var startet. Håndbryggerlauget er nemlig den ældste forening i området.

To nuværende medlemmer kom en dag på uanmeldt besøg på Gellerup Museum. De ville gerne deltage. Kort herefter blev jeg inviteret til en aften i Håndbryggerlauget om de tidlige dage i lauget. Det var til aftenhygge med hjemmebrygget øl. Der kom en del medlemmer for at være med til at fortælle laugets historie. Et ægtepar var meget interesseret i at dele deres fortælling og vi aftalte derfor de skulle komme forbi Gellerup Museum en dag. De kom med masser af materiale og billeder fra de tidlige dage i lauget.

Materialet blev del af udstillingen 'Gellerup er Guld Værd' og blev efterfølgende registreret i museets samlingsdatabase.

En case: Film om Gellerup/Toveshøj

Mange af deltagerne i aktiviteter eller workshops på Gellerup Museum i forbindelse med projektet så en film om Gellerup/Toveshøj og hvordan det blev bygget. Dokumentaren er fra 1970'erne. Næsten alle der så filmen udtrykte stor interesse og forundring.

Mange fik en forståelse af deres område. Det var også interessant at indgå i dialog med dem om filmen løbende og efter. Summa summarum: Giv os en fortælling

Erfaringer viser, at en mere traditionel museumsindsamling ikke nødvendigvis giver mening for alle beboere i området. Derfor bør en indsamling af genstande gribes an på anden vis. Her kunne det være interessant at arbejde med en gruppe lokale, der kunne vinkle indsamlingen eller indlån af genstande, så det blev relevant for beboerne i området.

Ti billeder om dit liv

Denne aktivitet handlede om beboere kunne indlevere ti billeder, der viste deres liv i området.

Det gjorde tre personer. Billeder var fra Gellerup i 1970'erne og 1980'erne. Jeg opsøgte forskellige personer, der havde boet i området længe. Indledningsvist havde vi sendt et brev ud til de personer, der havde boet i området i mange år. Der var ingen respons på dette. Jeg kom i snak med forskellige personer i området og heraf kom tre tilbud om at DGB måtte låne deres fotos.

Dgs

Billede fra 1975. Indleveret af kvinde, der har boet i Gellerup siden åbningen af parken til i dag.

En mand med tyrkisk baggrund kom på Gellerup Museum og sammen udvalgte vi nogle billeder, som han synes, fortalte om hans liv i området. En dansk kvinde inviterede på te og der sad vi også sammen mens hun udvalgte billeder. En dansk man havde allerede indleveret billeder til Gellerup Museum, som han udlånte til os.

Summa summarum: ti billeder om dit liv

Indsamlingen af de ti billeder var begrænset. De tre deltagende, er alle personer, der løbende har været i kontakt med mig siden starten af projektet. To af dem kom ligeledes for at se deres billeder udstillet ved udstillingen 'Gellerup er Guld Værd' på Gellerup Bibliotek.

Billederne, der alle var fra Gellerup/Toveshøj i gamle dage, fandt beboerne i dag interessante. Det gav anledning til snak.

Der er stor interesse i dag blandt beboerne for at vide mere om Gellerup/Toveshøj og se deres områdes historie.

Om at gemme fortællinger til eftertiden og fortælle egen historie.

Jeg har spurgt en lille gruppe deltagere om at kommentere på deres oplevelser. Her blev personerne spurgt om, hvordan de forholdt sig til at deres fortællinger bliver gemt for eftertiden. Her er et par udvalgte citater:

Deltagernes udsagn

'Det betyder noget'

'Det er fedt – jeg kan godt lide tidskapsler og tidsmaskiner, så ja, det er fedt!

'Fedt'

'Godt'

'Det bliver jo gammelt engang. Så tænker de måske, dengang boede de flot. Fra 2000 til nu er der ikke forskel, men i 1980'erne og 1940'erne var det jo meget anderledes end nu.'

Om at fortælle egen historie

Deltagerne blev ligeledes spurgt, hvad de synes om at fortælle deres egen historie. Her er nogle af udsagnene.

Deltagernes udsagn

'Det er godt'

'Differs - Alle burde fortælle om deres liv'

'Godt'

Dgs

'Godt, at alle kan fortælle'

'Angående det, at mit bidrag opbevares til eftertiden, synes jeg, er helt ok. Kan jeg have efterladt noget, som eksempelvis mine børnebørn kan have glæde af om 60-70 år, er det fint'

Deltagerne synes positivt om at have deltaget og de synes det giver mening. Grunden til at det er så positive svar kan også hænge sammen med at der er gruppe kernebrugere af projektet. Det er også dem jeg har haft mulighed for at gå tilbage til og snakke med i udgangen af første del af projektet.

Mange af dem, der har deltaget i dette projekt har meldt sig til at fortsætte i de forskellige projekter, der sættes i gang det efterfølgende projekt 'Gellerup In Charge', der løber fra perioden november 2013 til november 2014.

'Gellerup er guld værd'

Til at afslutte og formidle dele af projektet blev der skabt en udstilling, der skulle åbne lokalt på Gellerup Bibliotek. Temaerne til udstillingen blev udvalgt på baggrund af temaer der gik igen i det indsamlede materiale.

Temaer var:

Gellerup før

Word up- et ord/en sætning om Gellerup/Toveshøj

Foreningsliv

Børneliv

Helhedsplanen

Der kom en del deltagere og lokale og så udstillingen på åbningsdagen. Biblioteket bemærkede den efterfølgende tid, at der kom et betydeligt antal klasser og privatpersoner forbi for at se udstillingen. På selve udstillingsdagen kom stadsarkitekten Stephen Willacy forbi. Han fik en god snak med bl.a. en gruppe lokale bydelsmødre. Han var også meget interesseret i materialet om helhedsplanen. Det samme materiale blev senere rekvireret af Gellerup Sekretariatet også. Udstillingen var en måde at markere afslutningen af første projekt.

Udstillingen blev senere rykket til Foreningernes hus, hvor den hang 1,5 måned og dele af udstillingen var efterfølgende hængt op på Gellerup Museum. På den måde formidledes materialet og fortællingerne i lokalområdet. Et af målene med andet projekt er at rykke fortællingerne ud af Gellerup/Toveshøj og nå et større publikum udenfor Gellerup/Toveshøj også. Det sker bl.a. til en Aarhus Vest-weekend i Den Gamle By i foråret 2014.

Erfaringer

Projektet har gjort sig en række overordnede erfaringer. De nævnes her.

At etablere relevans

Det er nødvendigt at etablere relevans for deltagere i projektet, spørgsmålet er, hvordan projektet relaterer sig til beboeren, hvordan der skabes en forståelse for projektet, og for at beboeren indser, hvor vigtig han/hun er for den lokale- og nationale historie? Ved at lytte til, hvad deltagerne siger, finder du ud af, hvordan projektet giver mening - og om det overhovedet giver mening.. Det betyder også, at man skal være villig til at gå nye veje og tilpasse tiltagene og arbejdsmetoderne! Fra starten var fokus på kvaliteten frem for kvantiteten, og at deltagerne havde en god og lærerig oplevelse og forstod sig selv som en vigtig del af den lokale og nationale historie. Samtidigt er det vigtigt at forstå, at ens

projekt ikke er det eneste i verden, og ikke alle synes, at projektet er vanvittigt spændende, og i et område som Gellerup/Toveshøj, er der et stort antal projekter og folk 'shopper' tilbud.

Lyst til deltagelse kontra ansættelse

Et ønske var også, at beboerne skulle tage projektet til sig og af lyst deltage i projektet. Mange andre projekter i området ansætter lokalt for at række langt ud i nærområdet, men det var ikke en mulighed for projektet.

Flere unge gav udtryk for, at de havde interesse i at arbejde for projektet, fordi de synes projektet var spændende. Det ville have været en fordel at kunne ansætte lokale folk i projektet, dels fordi de kan nå længere ud i lokalområdet end vi selv kan, dels grundet den symbolværdi, at der sættes pris på folks kompetencer.

Projektet var oprindeligt gearet til, at der skulle ansættes unge, der skulle skyde ungedelen i gang i området, men de tildelte midler blev mindre end forventet, hvorfor de planlagte lønninger måtte skæres fra. Projektet blev derfor nødt til at arbejde udelukkende med frivillige kræfter. Projektet havde dog en periode en ung kvinde ansat i løntilskud.

Erfaringen var, at mange af lyst deltog gentagende gange også med praktiske ting. Ved ikke at betale deltagerne kan etableres en anden form for ejerskab. En betalt ansættelse udelukker dog ikke, at personen påtager sig ejerskab. Men motivationen kan være en anden, alt efter om man er betalt for at deltage eller deltager, fordi man kan lide projektet/workshoppen.

Dialog

Vi gav plads til snakken om projektet, og mange gav udtryk for, at de var glade for, at der blev sat fokus på lokalområdet. De ville gerne have fortællingen fra området fortalt på en sober måde. Nogle gange har jeg været overrasket over, hvem, der har taget mod invitationen til en snak, da både unge mænd, en rengøringskone, der knap kunne tale dansk og andre, der ikke er typiske museumsgængere, har kigget forbi. De deltager i projektet, men de viste projektet interesse. Åbenhed i dialogen kan skabe nye rum for nye brugere.

Vidensdeling – og udveksling

Der har under projektet været forskellige måder at sparre på og dele viden om projektet.

Sparring og vidensdeling med andre museer

DGB samarbejder med Arken omkring en brugerundersøgelse af, hvordan det påvirker deltagerne, museets gæster og museet selv, når der arbejdes brugerinddragende. Sammen skal vi lave en skrivelse med erfaringer og metoder. Dette munder ud i en publikation ultimo 2014.

Andre kulturinstitutioner og museer har ligeledes inviteret til sparring og dialog omkring projektet.

Her kan nævnes;

Odense Stadsarkiv

Holbæk Museum

Dgs

Beamish, England.

Storm P Museet som del af SKIS-samarbejde. Herunder boligsociale medarbejdere, teater.

Møderne gav anledning til snak om praktiske forhold omkring, hvordan et projekt, der rykker udover kulturinstitutionen kan udforme sig. Nogle havde mange erfaringer og andre færre. Det var projektets erfaring, at andre projekter var interesserede i projektets tilgang til at arbejde inkluderende og brugerinddragende.

Lokalt samarbejde

Projektet har også haft en lang række lokale samarbejdspartnere, der på forskellig vis har været samarbejdspartnere. Her kan bl. a. nævnes:

Brabrand-Årslev Lokalhistorisk Arkiv

Gellerup Bibliotek

Fritidspatrujlen

Sigrids Stue

Bydelsmødrene

Opgang2

Tousgaardsladen – Med Unge Øjne

Foreningernes Hus

Input til Helhedsplanen

Efter at have indsamlet materiale omkring Helhedsplanen har Aarhus Kommunes stadsarkitekt Stephen Willacy rekvireret en kopi af det indsamlede materiale. Han fandt materialet interessant, da der var repræsenteret forskellige vinkler til Helhedsplanen. Gellerups stemmer er nu blevet bemærket af en af de centrale personer i planlægningen af den fysiske helhedsplan. Det har betydet, at projektet har tydeliggjort stemmer, der ellers ikke ville have været hørt af de, der er med til at forme deres lokalområde. Museer kan derfor fungere som talerør for grupper, der ellers ikke bliver hørt, eller i det mindste give dem en stemme¹¹.

Praktiske forhold og overvejelser

Der er mange erfaringer at gøre sig i et projekt. Nedenfor opstilles anbefalinger i forhold til projektet, både det praktiske i at administrere og udvikle projektet, praktiske anbefalinger og anbefalinger over overvejelser der kan være nyttige i forhold til et fortælleprojekt som 'Historier fra 8220'

Administration og løbende udvikling

Der er løbende under projektet blevet dokumenteret og registreret.

Log

Der er blevet ført log. Loggen er en overordnet beskrivelse af de forskellige aktiviteter i projektet samt refleksioner over disse. Loggen har været et godt værktøj i forhold til at forstå nogle af de processer projektet har været igennem,

¹¹ Museumsinspektør Anneken Appel har også lavet et projekt med en hjemløs i Den Gamle By, hvor der netop opstod mulighed for dialog og at en gruppe af mennesker, der sjældent har en stemme, bliver hørt og mødt i en setting, hvor et møde er ufarligt mellem gruppen og de besøgende på museet.

hvad der har virket og ikke virket og hvordan et senere tiltag kan angribes.

Loggen er udelukkende et internt værktøj.

Feltobservationsbeskrivelser

Ved workshops og andre begivenheder er der blevet nedskrevet feltnoter og observationer. De har været et yderst vigtigt værktøj – især i starten af projektet – til at kortlægge, hvad der sker og hvordan dynamikkerne er eks. mellem alder, etnicitet og køn. Dette er også et internt arbejdsredskab.

Statusrapport

Endeligt blev der lavet en statusrapport en gang om måneden og afholdt status- og sparringsmøder. Dét gjorde det muligt at ændre tiltag og arbejdsmetoder løbende sparring med andet museumsfagligt personale.

Metode – keep it simple

Erfaringen, i forhold til workshops og aktiviteter, er, at de skal holdes simple. Alle skal umiddelbart kunne gå til dem med en let guidning. Eks. da jeg skulle lave workshop hos Bydelsmødrene ville det havde været en dårlig idé at lave en opgave, der krævede en masse skrivning. Tilpas metoden til målgruppen og tilpas indholdet til deres interesser og deres livssituation.

Tilrettelæggelsen af workshops

En anden betydelig erfaring er også, at hvis der blev tilbudt en række workshops, var det ikke sikkert, at det var de samme, der dukkede op fra gang til

gang. Hvis et af målene med workshop er at opnå et produkt, skal produkt og proces, lægges i samme session, som eks. at male et portræt af Gellerup. Er det mere et tema, der arbejdes med, som eksempelvis helhedsplanen, kan det godt ske over flere gange.

PR og netværk

Fra begyndelsen af projektet var der fokus på at netværke. Jeg ville tage ud til møder og arrangementer. Jeg deltog i andre projekters aktiviteter. Jeg mødte mange mennesker på den måde og fik en god idé om, hvem der var centrale aktører i området. Det er tidskrævende at netværke og opretholde netværkene.

Forholdet til Bydelsmødrene har været vigtigt,, da de åbnede for det somaliske netværk. Jeg får løbende invitationer til at deltage i deres fredagsundervisning og møder gerne op til en snak.

Andre gange er jeg inviteret hjem privat, til arrangementer, happenings.

Jeg har bevidst brugt de lokale medier til at skabe opmærksom omkring workshops og aktiviteter. PR har dels været for at skabe opmærksomhed omkring projektets aktiviteter. Jeg har kontaktet Skræppebladet og gellerup.nu strategisk når jeg havde brug for pr.

Forplejning

Sørg for at der er saft, småkager etc., når der inviteres til workshops eller andet. De fleste kan godt lide at blive hygget om. Især hvis det er unge og børn. Eks. synes børnene, at det var hyggeligt efter endt workshop eller hyggedag at få en skål med suppe. Yum-yum var et hit! Der er ved hvert arrangement eller møde

blevet serveret snacks. De frivillige, der var med til at skabe dele af udstillingen 'Gellerup er Guld Værd', blev der også sørget for.

Forplejning er en måde at sige tage sig af sine gæster og lade dem føle sig velkomne og sat pris på.

Fastholdelse

En væsentlig erfaring i forhold til at planlægge workshops har været at en række workshops over samme emne/tema, hvor der arbejdes med proces og produkt over længere tid, kan være en udfordring. Deltagerne har vist sig at være svingende i deres fremmøde.

Der kan være mange årsager til dette eksempelvis; manglende interesse, forglemmelse og at der er andre aktiviteter den dag. Derfor begyndte projektet at indtænke proces og produkt i samme session, hvis muligt, og at denne session ikke måtte vare for længe – og igen simpel og tilpasset brugerne.

Erfaringen blev hurtigt at tilbyde åbne workshops over flere gange baseret på, at interesserede mødte op, var svært. Det var nemmere at udvikle et forløb med en gruppe som eks. bydelsmødrene, hvor et forløb udarbejdet med projektlederen blev del af et undervisningsforløb.

Erfaringen var også, at de der kunne lide at deltage i workshops blev ved med at komme til de forskellige workshops i det omfang, det var muligt for dem.

Den personlige kontakt

Under hele projektet har det været essentielt at etablere en god kontakt til forskellige aktører i lokalområdet. Derfor skal der være tid til en snak og at møde op til forskellige begivenheder.

I området er ofte en tæt personkontakt mellem de der kører et projekt og deltagerne. Det er projektets indtryk at personkontakten og en etablering af tillid er en nødvendighed for at udføre et projekt i et område, hvor der udbydes rigtig mange projekter, og hvor der er en sund skepsis overfor projekter, der kommer 'udefra'.

Overvejelser

Projektets udformning har også medført forskellige overvejelser. Nogle af disse præsenteres nedenfor.

Inklusion og eksklusion

Projektet har en inkluderende karakter på flere niveauer: dels er det inkluderende kulturelt og historisk. Gellerups befolkning består af mange forskellige mennesker fra hele verden, og mange af disse beboeres historie er ikke indskrevet i Danmarks historie med deres egne stemmer.

Det har også været inkluderende ved, at alle kunne være med, hvis de måtte ønske det. Dog er der fundet eksklusion sted, hvis personer eks. ville deltage men ikke kunne grundet mange danskkundskaber eller andet. Sproget kan derfor være ekskluderende. Eksklusionen kan også være i at projektet ikke giver mening eller er af interesse for de lokale beboere.

Projektet er heller ikke repræsentativt i forhold til Gellerups beboersammensætning, for de personer, der ønsker at deltage deltager, og de, der ikke ønsker det, gør det ikke. Der er nogle stemmer, der bliver tydelige i projektet, men andre ikke er det, Tavsheden fortæller også en vigtig historie om lokalområdet. Den skal vi også være opmærksom på!

Den Gamle By og outreach

Outreach handler om at række ud og skabe kontakt til nye brugergrupper. Det kan også handle om at rykke ud i nye områder. DGB som institution har ikke tidligere etableret en satellit udenfor Den Gamle By, men gjorde det i forbindelse med projektet.

Det har haft en vigtig signalværdi for mange beboere i Gellerup/Toveshøj. Beboere og foreninger har ligeledes åbnet deres døre og inviteret ind. Alle i Gellerup/Toveshøj kender Den Gamle By. Enten har de været der med uddannelsesinstitution eller på anden vis.

Udover at tilstedeværelsen havde en vigtig signalværdi, havde det også fordele i forhold til, at projektkoordinatoren kunne blive en aktiv del af lokalsamfundet samt afholde workshops, møder og være tilgængelig.

Mange har dog forholdt sig undrende til, hvorfor DGB havde valgt at rykke til Gellerup/Toveshøj, og der har derfor været mange samtaler lokal om hvorfor og hvordan.

Den Gamle By og In-reach

En anden vigtig læring projektet har gjort sig i forhold til outreach, er, at outreach også i højgrad handler om in-reach. At række ind i organisationen og fortælle hvad museumsarbejde *også* kan være. At ændre holdningen til at museumsarbejde kan gøres på mange måder og at vise kollegaer på tværs af museer at museer kan gå nye veje og eksperimentere med hvad museer kan og bør gøre som en del af samfundet.

Brugerinddragelse og ejerskab

Vi oplevede flere gange samme mønster: Vi startede et forløb op med interesserede deltagere, der kom flere gange, men de ville så af forskellige årsager ikke længere benytte tilbuddet efter en periode. Denne problemstilling er udbredt for en del af tiltagene i boligområdet. Det åbner for en række spørgsmål og erkendelser: Blandt andet at brugerinddragelse ikke nødvendigvis medfører ejerskab, som ofte er det vi som museer anvender som et succeskriterium i vores projekter, men hvad betyder det egentligt at tage ejerskab? Hvordan viser ejerskab sig? Hvad er ejerskab i praksis? Og skal deltageren nødvendigvis tage ejerskab?

Hvorvidt deltagerne tager ejerskab eller ej, kan være svært at vurdere alene ved deltagerobservationer. Metoder til at måle ejerskab, også hos dem, der kun deltager kortvarigt, og hvor det ikke er muligt med samtale efterfølgende, er interessante at overveje og udvikle, for at vi kan arbejde mere bevidst og målrettet mod at give deltageren en ejerskabsfølelse.

Ejerskab har mange ansigter. Et eksempel er, at der kommer en teenagedreng en del på Gellerup Museum. Han vil gerne arbejde for Den Gamle By. Han ser sig selv som museumsinspektør og tager gerne mod gæster ved døren, tager billeder i området og hjælper med at folde brochurer.

Relationen mellem brugerinddragelse og ejerskab er derfor vigtigt at reflektere over, da vi tænker, at denne relation er et godt pejlemærke for, om projektet er relevant og giver mening for de deltagende.

Museer skal være for alle

Elaine Gurian¹² påpeger vigtigheden af, at museer søger mod at gøre sig relevante for alle. Derfor er forskellige tiltag fra museets side for at nå ud til nye brugergrupper og at gøre sig relevant og meningsfyldt for flere grupper essentiel vejen frem. Dette projekt kan ses som en måde at åbne op for, hvad et museum kan og hvordan det gør sig relevant for flere på alternative måder.

Afrunding af Historier fra 8220/Fortællinger fra Gellerup/Toveshøj

Et år er gået siden projektet blev skudt i gang. Det har ofte været et projekt med mange frustrationer og udfordringer, men i de udfordringer og frustrationer var læring og indsigt.

Projektet har givet DGB læring omkring sig selv og at rykke ud i et lokalsamfund, hvor museumsvirksomhed ikke nødvendig er af interesse for beboerne. Et område, hvor folk kommer fra ikke-vestlige lande, og som har en anderledes kulturel og religiøs baggrund, end majoriteten er i landet. 'Fortællinger fra

¹²

Gellerup/Toveshøj' løb ofte ind i den forestilling, at projektet havde et etnisk afsæt. Både blandt folk i Gellerup og folk der spurgte til projektet. Projektet var et lokalhistorisk projekt, der tog afsæt i allerede igangværende og forstående forandringer i Gellerup/Toveshøjs fysiske rum. Etnicitet har på intet tidspunkt været en del af dagsordenen.

Det er et projekt på tværs af baggrunde, fordi området huser folk med mange forskellige baggrunde og nationaliteter. Det er en vigtig pointe for projektet handler om inklusion af alle Aarhus' beboere i lokalhistorien, og det handler om at være århusianer. Det handler også om at lade folk fortælle de fortællinger, de synes, viser noget om deres liv. Disse præmisser gør at projektet et anderledes projekt end typiske museumsprojekter, fordi det i høj grad forsøger at involvere lokalbefolkningen i alle mulige processer af projektet og lade dem påvirke det.

Projektet har givet læring om det faciliterende, understøttende og åbne museum. At afgive autoritet og afgive 'Sandheden' og give stafetten videre til beboerne i området og sagt: I er eksperterne på jeres liv og oplevelser. Fortæl os, lær os om jer. Vi vil jer rigtig gerne.

Projektet har affødt mange spændende samarbejder, møder og givet et indblik i gelleruppernes liv.

På sigt kunne det være interessant at arbejde med metodeudvikling omkring brugerinddragelse på tværs.

Der er i projektforsløbet blevet åbnet for nye tiltag i området. De springer direkte af samarbejdet med og dialogen med beboerne i området. Gellerup in Charge

Nye tiltag: Gellerup in Charge

Et af de nye tiltag er en officiel åbning af en museumsklubben. Der har løbende været børne- og ungeaktiviteter, og der har været efterlyst noget mere regelmæssigt og en museumsklub. Klubben skal arbejde med selv at formidle fortællinger, den skal ligeledes til Aarhus-by og få kendskab til de forskellige kulturelle tiltag og muligheder, der er i Aarhus-området.

Dokumentationslauget er en frivilligruppe på 7 voksne fra området, der sammen fotograferer de fysiske forandringer i området.

Foto af Engin Erkus fra Dokumentationslauget

Der vil også være fokus på at arbejde med nye brugergrupper, her skal en gruppe lokale gellerupere eks. lave en genstandsudstilling i Den Gamle By og en mandegruppe vil blive inviteret til Den Gamle By. Den skal opleve Den Gamle

Dgs

By og give feedback på, hvad de synes der er godt og mindre godt ved Den Gamle By.

Der er også et guidekorps under udvikling. Det er et lokalt guidekorps, der skal vise rundt i området. Der er allerede nu eksisterende guider, men målet med, at guidekorpset samles, formaliseres og sættes i drift. Guidekorpset skal blive til en egentlig virksomhed.

På foto ses guidekorpset til undervisning af Gellerup i gamle dage på Brabrand-Aarslev Lokalhistoriske Arkiv.